

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. LXI. Narras falso beneficij expresso valore, vtrum sic resignans cadat
à iure suo, etiam in casibus valorem exprimere non tenebatur. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

- Sperell. dicta decis. 115. n. 41. Mantie. decis. 158. num. 2. Rebuff. loco cit. num. 3. Barbof. in cap. cum in cunctis, §. clerici, num. 37. in fine, de election. Si verò agatur de patrono, vel resignante, qui non tenentur ad tam exactam diligentiam: vt dicit Sanchez in consil. moral. lib. 2. capite 1. dubit. 12. in 2. conclus. † bonus iudex, ex variis facti circumstantiis arbitrio suo iudicabit, vtrum interuenit dolus, vel culpa resignantis, vel patroni: ad tradita per Viuiam. dicto lib. 6. cap. 7. num. 72. si enim verè adfit culpa resignantis, iure suo in totum priuabitur, vt dicit Buratt. decis. 512. num. 10.
- 29 Secundum dubium maiorem continet difficultatem, quia quando agitur de resignatione facta in fauorem certæ personæ, & prouisio illi facta fuit, in forma dignum, resignans non amittit iura sua, nisi postquam fuit quæsitum ius resignatario per

collationem, & præterea litteræ Apostolicæ fuerint executioni demandatæ, vt manifestè deciditur in decisione Rotæ Romanæ inserta apud Garf. de benef. part. 6. cap. 2. n. 126. & per Merlin. decis. 156. num. 6. Barbof. de claus. cap. 66. num. 4. ita vt interim beneficium alteri conferri non possit. Idem loco cit. num. 3.

Et per hanc rationem videtur concludendum, 30 quod si resignans non fuerit in culpa, sed habuerit iustam causam credendi resignatarium fuisse idoneum, si talis in examine vigore clausulæ, in forma dignum, repertus non fuerit, sui beneficii possessionem retinet, & ideo de pensione non est quærendum ratione consolidationis, maxime quia resignatarius tanquam non idoneus, non potuit legitimum consensum præstare reservationi pensionis: & conferunt per Nos dicta superius cap. 52. num. 31.

CAPVT LXI.

ARGVMENTVM.

NARRATO falso fructuum beneficii valore, vtrum resignans cadat à iure suo, etiam in casibus in quibus valorem exprimere non tenebatur. Et quid iuris, si valor non fuerit expressus in certa quantitate, sed tantum ad ratam quantitatis fructuum beneficii. Quid operetur clausula, quod verior valoris expressio fieri possit. Quid si non maior, sed minor fuerit valor expressus. Titularis quando à mala valoris beneficii expressione excusari possit. Resignatarius quando resignanti exceptionem falsi valoris expressi opponere non possit, maxime si per longum tempus beneficium possederit, & pensionem soluerit.

SVMMARIVM.

- 1 Resignans si falsum beneficii resignati valorem expresserit, priuatur iure suo: & si tertius beneficium impetrauerit, non tenebitur soluere pensionem.
- 2 Quotiescunque falsus beneficii valor exprimitur, gratia est nulla.
- 3 Quod intellige si expressio facta fuerit in certa quantitate; secus est si dictum fuerit quod duas ex tribus partibus valoris fructuum non excedat.
- 4 Quamuis talis casus esset, in quo valoris expressio non esset necessaria, si tamen falsò fuerit expressus, gratia corrumpitur.
- 5 Clausula, quod verior expressio valoris fieri possit, quomodo intelligenda sit.
- 6 Non obstante illa clausula, gratia est nulla, siue maior, siue minor expressio valoris facta fuerit in literis.
- 7 Ex quibus causis resignans à mala valoris expressione excusari possit: & quid in hoc Rotæ Romanæ obseruet ex æquitate.
- 8 Resignans excusatur à mala expressione iustis de causis, & quæ sint illæ.
- 9 Si resignans fuerit in bona fide, & resignatarius in mala quoad valoris expressionem, hic cogetur ad solutionem pensionis.
- 10 Resignatarius non potest sub prætextu nullitatis retardare solutionem pensionis, salvo iure agendi in materia principali.
- 11 Quando falsi valoris expressio facta fuit tam per resignantem quam per resignatarium in supplicatione, non potest resignatarius de ea opponere.
- 12 Sicut nec potest illam resignatarius opponere

quam diu possidet beneficium resignatum.

- 13 Resignatarius qui longo tempore possedit beneficium resignatum vigore litterarum Apostolicarum, non potest opponere nullitatem ipsarum.
- 14 Resignatarius non potest cogere resignantem, ut doceat de iure suo, nec de iure sibi cesso, si per multos annos possederit, nec liti assistere curauerit.
- 15 Si agatur contra successorem in beneficio, pensionarius tenetur docere de iure sibi cesso, sed non tenetur illud iustificare.

ALia proponi potest quæstio præcedenti similis, quid statuendum sit si resignans maiorem debito expresserit beneficii resignati valorem, vt facilius redderetur Pontifex ad grauiorem super illo beneficio pensionem reservandam? Et quamuis supra cap. 15. num. 5. dixerimus, reservationem pensionis sub falsa valoris expressione nullam esse; non tamen ibidem explicauimus vtrum facta mala valoris expressione, resignans possit redire ad suum beneficium in defectum solutionis pensionis, nec vtrum illo casu, pensionis reservatio de iure subsistat: non quidem casu quo resignatarius sub illa mala expressione præstans soluere recuset, cum ipse non possit de nullitate dicere, sed hoc non eodem modo dicendum est, quando agitur de Tertio beneficii successore, qui beneficium ob malam expressionem sic vacans impetrauit; † Etenim hoc casu resignans ob non solutionem pensionis, non potest ad suum beneficium redire, cum ius quod in illo habebat prorsus, amittat; Garf. dicta part. 11. cap. 3. n. 39. † In omnibus quidem casibus, in quibus falsus valor fructuum beneficii fuit expressus, gratia corrumpitur, & est nulla; Eminen

Eminentiss. Cardin. Ottobon. *decis.* 14. num. 9. *Garf. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 427.* Rota *decis.* 159. num. 14. *part. 5. recent.* & idem illi imputandum est, quod falsò expresserit illud, quod de iure exprime-
re non tenebatur; Felin. *in cap. ad aures, de rescript.* in 2. *conclus.* & ibi Dec. num. 11. Crescent. *decis.* 8. num. 1. Riccius *in collectaneo* 2449. *versic. & licet valor, & in praxi, parte 3. resolut.* 347. num. 6. & sequentibus; Marius Antonin. *lib. 1. resolut.* 78. num. 2. Mascard. *de probat. conclus.* 886. num. 6. Rota *in nouis decis.* 47. *de probat.* Capella Tholosana *de- cisione trigesima quinta:* videndus hac de re Iason *in l. edita num. 19. C. de eden. Craueta de antiq. temp. part. 4. §. absolutis, n. 62. fol. 203.*

3 Quod procedit si valor fuerit præcisè expressus in certa quantitate, & sub illa quantitatē certæ expressione; secus est, si non simpliciter & præ-
cisè sub certi valoris narratiua, sed cum modera- mine quod duas ex tribus partibus non excedat: sustinetur enim hoc casu intra valorem modera-
tum, Rota coram eodem Card. Ottobon. *decis.* 61. num. 1. 2. & 17. & *decis.* 76. num. 6. 8. 11. & 18. & *decis.* 163. num. 1.

4 Et supradicta procedunt, quamuis talis esset casus, in quo impetrans non tenebatur verum fructuum beneficii valorem exprimere, quia illi patere debet via quam elegit.

5 Neque releuant clausula, quæ in rescripto ap-
poni solent, quod verior valor exprimi possit: Quia hoc suffragatur, quando illa expressio verioris valoris sit ante expeditionem literarum, & non aliàs: Rebuff. *in 3. part. Signat. in verbo, etiam in hac Signatura, n. 6. 7. & 8.* nam post Literas expe-
ditas nihil addi potest: † ideo non obstante illa clausula, gratia est subreptitia & nulla, si verus valor non sit expressus in Literis, etiam si siue maior siue minor expressus fuerit: vt concludit Chokier *ad reg. Cancell.* 62. num. 25. post Ioannem Guttier. quem *ibidem* allegat, & sic resignans sub pensione conditionaliter non poterit pensionem exigere, nisi à Summo Pontifice nouam obtineat prouisionem.

7 Sed hic duo consideranda sunt, quorum alterum concernit Titularem resignantem; aliud pen-
sionarium resignarium. Quoad Titularem, po- test ipse excusari à mala expressione, non solum deducendo sextam partem de rigoro valore fru-
ctuum beneficii, prout solet Rota minuire de ve-

ro valore ad excusandum defectum veræ expres-
sionis, teste Buratto *decis.* 826. num. 3. *in fine:* † Sed 8 etiam probando iustam causam erroris, si similis expressio facta fuerit in præcedentibus collationi-
bus: item si ille valor iustificetur ex arrendamen- tis: denique si adsit publica vox & fama super va-
lore expresso, vt bene ad Gregor. XV. *decis.* 490. num. 12.

Eodem modo excusatur pensionarius à mala
expressione, si ignorauerit falsitatem causæ, aut
valoris, cuius occasione facta fuit pensionis refer-
uatio. Et hoc casu, si ipse ignorauerit, & resi-
gnatarius fuerit in mala fide, poterit agere contra
illum: Parif. *de resignat. lib. 1. quest.* 8. num. 44. quia
quamdiu fructus percipit resignatarius, tenetur
ad onus reale fructuum, & si velit agere in peti-
torio, tenetur probare nullitatem. Parif. *ibid.* num.
45. Si tamen agat vt sibi pensio soluat, non te-
netur probare validitatem pensionis, sed onus pro-
bandi spectat ad eum qui agit pro nullitate: *Garf. de benefic. part. 1. cap. 3. num. 136.* † Et in hoc 10
sensu accipienda censio quæ tradit *Garf. dicta part. 1. capite 5. numero 514. cum decis.* Rotæ *ibidem*
allegata.

Si tamen in narratiua pensionis, falsa valoris 11
expressio facta fuerit tam per resignantem, quam
per resignarium, non potest illius falsam expres-
sionem ipse resignatarius allegare, ex Buratto *decis.*
477. n. 5. † Nec potest resignatarius iunari hac ex-
ceptione, quamdiu beneficium resignatum obtinet.
Mantica *decis.* 173. num. 4. Burattus *ibid.* num. 3.

Eodem modo si resignatarius per multum tem-
pus beneficium resignatum possederit vigore Lite-
rarum Apostolicarum, non potest illas vitio nulli-
tatis redarguere. Eminentiss. Card. Ottob. *decis.*
76. num. 21. post Crescent. *decis.* 17. n. 1. *de rescript.*
Rota *decis.* 286. num. 1. *part. 2. & decis.* 287. n. 17. p. 5.
recent. prout in casu quem tractat Parif. *de resign.*
lib. 6. quest. 2. num. 106 † Quia resignatarij non pos-
sunt cogere resignantem vt doceat de iure cesso,
aut illud iustificet, quando cessio facta fuit ex causa
resignationis super beneficio alicuius Tertij, si
cessio fuit acceptata per pensionarium, qui sol-
uit per multos annos, & non curauit assilire liti.
† Si tamen contendatur contra successorem in be-
neficio, pensionarius tenetur docere de iure cesso,
non tamen illud iustificare: *Garf. d. part. 1. cap. 3. num. 137.*

CAP V T LXII.

ARGVMENTVM.

E resignante, nullum ius habente in beneficio, quod resignauit reseruata
pensione; & quæ sit vis illius clausulæ, etiam si nullum ius, &c. Resignatio
simoniaca facit vt pensionis reseruatio non subsistat. Quomodo procedat
quod dicitur, gratiam collationis, & gratiam pensionis esse duas gratias
separatas; & vna corrueute aliam remanere validam. Si resignatarius non publicauerit,
validam esse nihilominus pensionis, vel fructuum reseruationem. Denique quid di-
cendum sit de reseruatione pensionis super beneficio patronato, quando resignatio facta
fuit spreto Patrono laico.

SVMMARIVM.

1 Pensio reseruata illi qui resignauit beneficium, in
quo nullum ius habebat, nulla est.

2 Si resignans tituli sui nullitatem exposuerit, pensio
illi reseruata valida est.
3 Sicut resignatio nulla est, ita & pensionis reser-
uatio.

4 Tertium